

УДК 378.14.015.62(316.77):004.9

DOI: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2022-17-84-105>

**MEDIA EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE
DEVELOPMENT OF COMMUNICATION SKILLS OF
FUTURE SPECIALISTS OF VOCATIONAL EDUCATION**

**МЕДІАОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ
КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

Ірина Каменська,

кандидат

сільськогосподарських наук,

доцент, доцент кафедри

теорії та методики

професійної підготовки

E-mail:

ikamenskay1@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2872-5065>

Університет Григорія

Сковороди в Переяславі,

вул. Сухомлинського, 30,

м. Переяслав, Київська обл.,

Україна, 08401

Iryna Kamenska,

Ph.D. in Agricultural Sciences,

Associate Professor, Associate

Professor of the Department of

Theory and Methods of

Vocational Training

E-mail:

ikamenskay1@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2872-5065>

Hryhorii Skovoroda University

in Pereiaslav, 30,

Sukhomlynskoho Str., Pereiaslav,

Kyiv region, Ukraine, 08401

Олена Бокшиц,

кандидат історичних наук,

доцент, доцент кафедри

теорії та методики

професійної підготовки

E-mail:

alenabokshic@gmail.com

Olena Bokshyts,

Ph.D. in Historical Sciences,

Associate Professor, Associate

Professor of the Department of

Theory and Methods of

Vocational Training

E-mail:

alenabokshic@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3528-5312>

*Університет Григорія
Сковороди в Переяславі,
вул. Сухомлинського, 30,
м. Переяслав, Київська обл.,
Україна, 08401*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3528-5312>

*Hryhorii Skovoroda University
in Pereiaslav, 30, Sukhomlynskyi
Str., Pereiaslav, Kyiv region,
Ukraine, 08401*

ABSTRACT

The actual problem of developing communication skills in future professionals of vocational education using media educational technologies of learning and diversification of forms of organization of the educational process by means of traditional and innovative media educational technologies is considered.

The possibilities of using media educational technologies and the expediency of their use in the development of communication skills of future specialists in vocational education are substantiated.

The authors revealed the essence of the concepts «skill», «communicative skills», «communicative competence». The possibilities of media educational technologies and the expediency of their use in the development of communication skills of future vocational education specialists are theoretically substantiated.

The specifics of the training of future specialists in the specialty 015 «Vocational education (Occupational safety)» have been determined in accordance with the Standards of Higher Education of Ukraine.

The peculiarities of the use of media educational technologies in today's conditions and the advantages of their use in the development of communication skills are characterized. It has been established that the use of media educational technologies in vocational preparation for future professional activity is an additional opportunity for students of higher education to solve complex problems in broad or multidisciplinary contexts in future professional activity.

It has been established that the popularity of media educational technologies enables teachers to use them in the educational process. The authors substantiated the advantages of organizing the educational process with the use of media educational technologies in the development of communication skills of future vocational education specialists.

A model of methodical provision of the system for the development of communication skills of future specialists in vocational education with the use of media educational technologies has been developed. Media educational technologies that are appropriate to use in the educational process in the preparation of higher education students for professional activities have been identified.

Pedagogical conditions of learning with the use of media educational technologies in the educational process for the development of communication skills of future vocational education specialists are highlighted. It was found that the implementation of pedagogical conditions requires the application of a model of methodical support of the system for the development of communication skills of future specialists in vocational education and methods of using media educational technologies in the professional training of future specialists in vocational education.

It has been established that it is appropriate to use media educational technologies in the training of vocational training specialists for the gaining of communicative competences, new knowledge and practical experience, for motivation and inspiration, for the expansion of self-development and self-realization.

Keywords: *skills, communicative skills, communicative competence, media educational technologies, vocational training, educational process.*

Постановка проблеми. Модернізація освітньої галузі сприяє до застосування нових підходів у підготовці майбутніх фахівців професійної освіти. Підбір різних підходів, форм та методів навчання, може задовольнити потреби та інтереси

здобувачів вищої освіти. Це спонукає науково-педагогічних працівників до використання медіаосвітніх технологій навчання, які забезпечують освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку учасників освітнього процесу. Активний пошук шляхів результативності освітньої діяльності, з урахуванням потреб у суспільному розвитку, свідчить про необхідність застосування компетентнісного підходу, який постійно оновлюється та реагує на виклики глобалізації.

Процес розвитку комунікативних умінь у майбутніх фахівців професійної освіти потребує комплексного підходу із застосуванням медіаосвітніх технологій, щоб в кінцевому результаті отримати компетентного, комунікативного, кваліфікованого фахівця, який володітиме високим рівнем інформаційної культури та медіаграмотності. Використання медіаосвітніх технологій забезпечить майбутнім фахівцям не лише досконало опанувати фаховими компетентностями, а й сприятиме формуванню критичного мислення, аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, систематизації та перетворення здобутої інформації в знання. Відповідно, в умовах осучаснення освітньої галузі, при підготовці майбутніх фахівців професійної освіти у закладах вищої освіти виникає необхідність застосовувати медіаосвітні технології для їх професійного розвитку, самореалізації, кар'єрного зростання та розвитку комунікативних умінь. В контексті підготовки майбутнього фахівця, застосування в освітньому процесі медіаосвітніх технологій набуває особливого значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз літературних джерел свідчить, що дана проблематика є предметом вивчення багатьох науковців, яку вони досліджували у широкому колі проблем: дослідження мас-медіа в цілому, моделей і методів медіаосвіти (Д. Консідайн, Л. Мастерман, Ю. Усов, Е. Харт, Р. Хоббс та ін.), психолого-педагогічні дослідження з питань медіаосвіти (О. Бондаренко, К. Ворсноп, Н. Габор, О. Столбікова, Р. Куїн та ін.); вітчизняний

та світовий досвід медіаосвіти (А. Дилижан, О. Нечай, А. Новикова, Н. Леготіна, С. Шумаєва) тощо.

Однак, незважаючи на значну кількість наукових праць, проблема застосування медіаосвітніх технологій у розвитку комунікативних умінь майбутніх фахівців професійної освіти залишається мало дослідженою та набуває у наш час особливої актуальності.

Мета статті – теоретично обґрунтувати можливості медіаосвітніх технологій та доцільність їх використання у розвитку комунікативних умінь майбутніх фахівців професійної освіти.

Завдання дослідження: розкрити сутність понять уміння, комунікативні уміння, комунікативна компетентність; теоретично обґрунтувати педагогічні умови при застосуванні медіаосвітніх технологій; висвітлити доцільність використання медіаосвітніх технологій у розвитку комунікативних умінь майбутніх фахівців професійної освіти.

Виклад основного матеріалу. Поняття «уміння» є предметом вивчення когорти педагогів минулого та сучасності, проте у зв'язку зі складністю та багатогранністю освітнього процесу вчені-педагоги часто мають різні підходи щодо його трактування.

Я.-А. Коменський зазначав, що набуття вміння вирішувати різні завдання та виконувати дії з використанням знань є основою учіння паралельно із придбанням знань із різних наук (Гофрон, 2003).

В результаті аналізу наукової літератури В. Кручек встановлено, що існує когорта вчених (І. Льїна, Є. Кабанова-Меллер, Г. Костюк та інші), які вважають вміння початковим етапом оволодіння навичкою, що є утворенням більш високого рівня (Кручек, 2004). Інші науковці вважають, що навичка є первинною, водночас уміння є утворенням значно вищого рівня, бо передбачають здатність цілеспрямовано та творчо використовувати свої знання та навички у процесі практичної діяльності (О. Барабаншиков); здійснювати дії не автоматично,

а з творчим використанням знань та навичок (Л. Спірін). Уміння дають можливість виконувати певну діяльність чи дію в нових умовах і є найвищою людською властивістю (К. Платонов), оскільки вони не є механічною комбінацією навичок, а становлять щоразу новий сплав знань, навичок, досвіду та творчих можливостей людини (С. Кісельгоф) (Кручек, 2004).

В. Онищук розглядав уміння як змогу «виконувати складну комплексну дію на основі засвоєних знань, навичок і практичного досвіду». Тому вважав за неможливе говорити про автоматизацію вмінь та їх ототожнення з навичкою (Онищук, 1987).

В. Кручек акцентувала увагу на тому, що уміння – це здатність людини здійснювати професійну діяльність на основі надбаних знань та навичок, завершальною стадією формування дії, оволодіння якою дозволяє переходити з одного способу дії на інший, різноманітні прийоми (Кручек, 2004).

В. Сухомлинський наголошував на тому, що кожен має опанувати загально-навчальні уміння. Це уміти спостерігати явища довкілля; думати-зіставляти; висловлювати думку; порівнювати; вільно, виразно, свідомо читати; бути грамотним у письмі; виділяти у прочитаному логічно завершені частини та установлювати зв'язки між ними; знаходити необхідну літературу чи матеріал; робити попередній логічний аналіз тексту; стисло занотовувати зміст розповіді; читаючи текст, слухати інструктаж; написати твір (Сухомлинський, 1984). З погляду В. Сухомлинського, із дванадцяти наведений вище умінь – десять стосуються мови, а вісім – пов'язані з інформаційно-комунікативними вміннями та читанням.

Л. Савенкова одна із перших систематизувала комунікативні вміння. Нею було визначено три блоки комунікативних вмінь, а саме: проектування спілкування, організація спілкування та регулювання спілкування (Савенкова, 2005).

Л. Дарійчук розглядала комунікативну діяльність як спілкування, але виокремлює дії, за допомогою яких воно здійснюється, а тому ототожнює поняття «комунікативні вміння» та «уміння спілкуватися». Науковець окреслює структуру комунікативних вмінь (у якій виділяє два рівні: внутрішній та поведінковий); стверджує, що їх зміст визначається виконанням певних дій (реалізація конкретного змісту, актуалізація особистості, вираження емоційно-почуттєвих особливостей мовця, його зустрічне відношення до співрозмовника тощо). Л. Дарійчук робить висновок, що комунікативні вміння є головною складовою комунікативної компетентності (Дарійчук, 1999).

Особливості підготовки майбутніх фахівців професійної освіти полягає у набутті компетентностей, які означені у Стандарті вищої освіти та визначають специфіку підготовки бакалаврів і магістрів зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)».

Традиційний підхід до підготовки фахівців у вищій школі, суть якого полягає у формуванні знань, умінь і навичок, прийшов у протиріччя до вимог європейського освітнього простору, в який інтегрується освітня система України (Каменська, 2019).

Сучасна українська педагогічна громадськість опрацьовує необхідність запровадження компетентнісного підходу до підготовки майбутнього фахівця нової формації.

Компетентнісний підхід у вищій школі спрямований на перехід від теоретичних знань до фахових компетентностей, які ґрунтуються на здатності майбутнього фахівця здобувати знання, досвід, опановувати професійні уміння й навички та вміти їх застосовувати в професійній діяльності (Каменська, 2019). На цій основі категорія вмінь практично зникла з наукових трактатів.

Компетентнісний підхід виник як виклик догматичній освіті та змінив її мету, оскільки прагматично замінив орієнтацію із засвоєння визначеної системи знань на навчання

життєво та професійно необхідних для індивіда (учня, студента, фахівця і т. ін.) компетенцій. В основу компетентнісного підходу покладено термін «компетенція». Він має латинське походження (від *competentere* – досягати, відповідати, прагнути; *competentis* – здібний (Бешок, 2014).

Стандарти вищої освіти України визначають специфіку підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності 015 «Професійна освіта (Охорона праці)».

Відповідно до Стандартів вищої освіти України 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» перший бакалаврський та другий магістерський рівень, майбутні фахівці професійної освіти мають здобути уміння до розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах; здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності (Стандарт вищої освіти України другий (магістерський) рівень, 2020; Стандарт вищої освіти України перший (бакалаврський) рівень, 2019). Крім того, здобувачі вищої освіти першого бакалаврського та другого магістерського рівнів відповідно до Стандартів мають оволодіти такими комунікаціями, як: донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності; здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію; зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються та

здобути компетентності до використання інформаційних і комунікаційних технологій у майбутній професійній діяльності (Стандарт вищої освіти України другий (магістерський) рівень, 2020; Стандарт вищої освіти України перший (бакалаврський) рівень, 2019).

Заключним етапом у підготовці здобувачів вищої освіти є набуття комунікативних умінь, які відповідають визначених Стандартом результатів навчання у розвитку комунікативних умінь: розуміти особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному культурному та професійному контекстах; володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами; ефективно формувати комунікаційну стратегію, здійснювати ділову комунікацію і доносити зрозуміло і недвозначно свої думки та аргументи до фахівців та широкого загалу, вести професійну дискусію (Стандарт вищої освіти України другий (магістерський) рівень, 2020; Стандарт вищої освіти України перший (бакалаврський) рівень, 2019).

Отже, в умовах сьогодення одним із обов'язкових компонентів підготовки майбутніх педагогів є формування комунікативних умінь. Задля підвищення якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти, освітня галузь передбачає застосуванням медіаосвітніх технологій.

Здійснивши аналіз літературних джерел варто відзначити класифікацію медіаосвітніх технологій яку пропонує Т.В. Бешок. Авторка поділяє медіаосвітні технології на: традиційні технології, до яких належать друковані видання, аудіоосвітні технології, технології кіно- та телеосвіти; *інноваційні* – комп'ютерні, інтернет- та мобільні технології; *спеціальні (нетрадиційні) технології* – технології, які використовуються з метою навчання, донесення інформації до дітей із певними вадами, відхиленнями від нормального розвитку (Бешок, 2014).

У модерному суспільстві значення медіаосвітніх технологій постійно зростає. При підготовці майбутнього

фахівця професійної освіти, застосування медіаосвітніх технологій має наступні переваги: уміння збирати, обробляти, аналізувати інформацію та вдало використовувати її; розвиток критичного мислення; формування медіакультури у здобувачів вищої освіти; самовдосконалення та творча самореалізація; можливість пошуку, зберігання, опрацювання, подання та використання графічних, текстових, цифрових, аудіо та відеоданих. У медіаосвіті активно застосовують різні засоби: інформаційні ресурси, комп'ютери, медіапроектори, інтерактивні дошки, освітні електронні видання тощо.

Ключовим у професійній підготовці фахівців професійної освіти є не тільки навчити здобувачів освіти мати здатність до використання медіаосвітніх технологій, а й уміння їх правильно сприймати, аналізувати, знати особливості їх застосування в освітньому процесі. Це спонукає до ґрунтовного дослідження системи медіаосвітніх технологій та до вдалого застосовувати їх у майбутній професійній діяльності.

Медіаосвітні технології вимагають високого рівня абстрактного мислення, швидкості реакції, готовності до постійного підвищення рівня освіти (Вартова, 1998). Зазначене потребує вдосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців професійної освіти.

Із метою виявлення сучасного стану застосування інформаційних, комп'ютерних і медіаосвітніх технологій у підготовці майбутніх фахівців професійної освіти нами було проаналізовано робочі навчальні плани та робочі програми освітніх компонентів ОПП «Професійна освіта (Охорона праці)» Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Набуття комунікативних умінь здобувачів вищої освіти за ОПП «Професійна освіта (Охорона праці)» відбувається упродовж всього періоду навчання у закладі вищої освіти. Передбачено, що розвиток комунікативних умінь у майбутніх фахівців здійснюється під час опанування таких ОК: «Українська мова та професійне спрямування», «Інформаційні технології в системі професійної освіти», «Вступ до

спеціальності», «Основи наукових досліджень», «Основи педагогічної творчості в професійній освіті», «Методика професійного навчання (основні технології навчання та дидактичне проектування)», «Комунікативні процеси в педагогічній діяльності», «Педагогічна майстерність у педагогічній освіті», «Інформаційно-комунікативні технології у закладах професійної (професійно-технічної) та передвищої освіти», «Моделювання освітньої та професійної підготовки фахівця. Психологія професійно-педагогічної комунікації», «Педагогічні основи дидактичного навчання», «Педагогічна майстерність в професійній освіті», «Професійна культура викладача професійного навчання (Охорона праці)» та інші.

Підготовка комунікативно компетентного фахівців професійної освіти становить складну систему, яка діє відповідно до цілей, завдань і принципів підготовки здобувачів вищої освіти.

Особливості застосування медіаосвітніх технологій при професійній підготовці майбутніх фахівців професійного освіти реалізується у процесі вивчення освітніх компонентів із циклу професійної підготовки педагогічного спрямування («Загальна та професійна педагогіка», «Теорія і методика професійної освіти», «Дидактичні основи професійної освіти», «Методика викладання охорони праці та безпеки життєдіяльності», «Педагогічна майстерність в професійній освіті», «Методика професійного навчання», «Основи педагогічної творчості в професійній освіті», «Методика викладання фахових дисциплін у закладах професійної (професійно-технічної) та передвищої освіти», «Методологія та організація наукових досліджень з охорони праці», «Сучасні освітні технології в професійній освіті»).

Для реалізації методичного забезпечення системи розвитку комунікативних умінь майбутнього фахівця з професійної освіти за допомогою методу моделювання нами було розроблено її модель (рис. 1), що дало можливість унаочнити уявлення про розвиток комунікативних умінь

фахівців професійної освіти як цілісний процес із застосуванням медіаосвітніх технологій.

Рис. 1 Модель методичного забезпечення системи розвитку комунікативних умінь майбутніх фахівців професійної освіти із застосуванням медіаосвітніх технологій

Для розвитку комунікативних умінь у майбутніх фахівців професійної освіти нами було виділено наступні медіаосвітні технології (рис. 2), які ми використовували в своїй роботі при підготовці здобувачів вищої освіти до професійної діяльності.

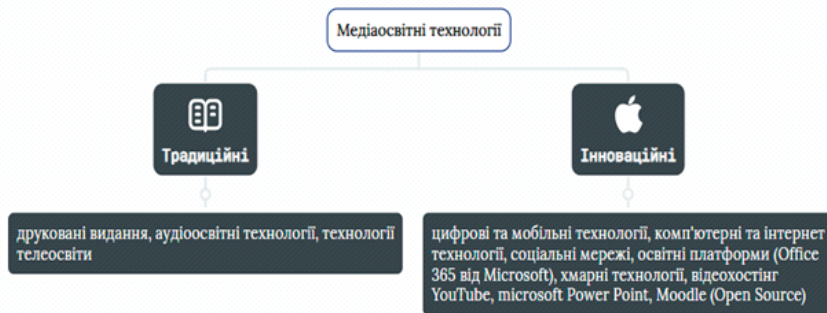

Рис. 2 Класифікація медіаосвітніх технологій та їх види у формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців професійної освіти

Із метою комплектування медіаосвітнього середовища, підбору методів, засобів, форм організації освітнього процесу у ЗВО, враховуючи закономірності та дидактичні принципи організації освітнього процесу, викладачі які читають відповідні предмети створюють блоги по предметно з метою медіаосвітнього спрямування. Університет в своїй діяльності застосовує єдину медіаосвітню мережу Moodle, Teams, Google де розміщено пізнавальну інформацію, тестові завдання, навчальна інформація та інформації медіаосвітнього спрямування. Крім того, як довершення та альтернатива до формальної освіти, активно застосовується неформальна освіта, яка забезпечує надання освітніх послуг через застосування академій, онлайн курсів, соціальних мереж («Хана», «Coursera», «Prometheus», «Facebook», «Instagram» тощо). Соціальні мережі передбачають інший тип комунікації, що сприятиме зацікавленню здобувачів вищої освіти до освітнього процесу та навчального матеріалу, формуванню позитивної мотивації, вивченню основ медіаосвіти, критичному ставленню до отриманої інформації, навчанням вмінням раціонально використовувати сучасні медіа.

Застосування закладом вищої освіти в освітньому процесі медіаосвітніх технологій, включає педагогічні умови їх використання у професійній підготовці майбутніх фахівців професійної освіти, модель формування медіаграмотності майбутніх фахівців, методика застосування навчально-пізнавальних медіатекстів у професійній підготовці здобувачів вищої освіти. Також, особливість педагогічних умов включає систему взаємопов'язаних компонентів, які лише в сукупності сприятимуть підвищенню рівнів медіаграмотності здобувачів вищої освіти та комунікативних умінь.

Актуальність даного питання спонукає нас виокремити наступні педагогічні умови навчання із застосуванням медіаосвітніх технологій для розвитку комунікативних умінь майбутніх фахівців професійної освіти, а саме:

- організація освітнього процесу із застосуванням медіаосвітніх технологій;
- адаптація студентів до (навчання) освітнього процесу за допомогою дистанційних технологій;
- застосування традиційних та інноваційних медіаосвітніх технологій;
- створення комплексу навчально-методичного забезпечення, надання доступу до інформаційного забезпечення та оперативність у наданні інформації;
- підбір і поєднання різних технологій навчання;
- мотивація та стимулювання здобувачів вищої освіти до пізнання оволодіння та уміння використання різних технологій навчання;
- використання міждисциплінарних зв'язків;
- забезпечення сприятливих умов навчання до саморозвитку та самовдосконалення здобувачів вищої освіти.

Отже, при розвитку комунікативних умінь майбутніх фахівців професійної освіти необхідним елементом є застосування в освітньому процесі медіаосвітніх технологій. Вони виконують такі функції: інформатизація освітнього

процесу; активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти; мотивація до навчання у майбутніх фахівців професійної освіти; інтерактивність навчання; моніторинг освітнього процесу; підвищення ефективності засвоєння студентами навчального матеріалу; розвиток творчої діяльності; участь здобувачів вищої освіти у відео конференціях; академічна мобільність учасників освітнього процесу.

Фахова підготовка здобувачів вищої освіти із застосуванням медіаосвітніх технологій – це процес, який передбачає засвоєння певного обсягу фахових теоретичних знань, набуття умінь і навиків практичної та самостійної професійно-педагогічної діяльності за посередництва засобів медіаосвітніх технологій. В освітньому процесі доречно акцентувати увагу на застосуванні медіаосвітніх технологій. Викладач закладу вищої освіти повинен навчити здобувачів вищої освіти не лише раціонально застосовувати отриману освітньо-пізнавальну інформацію, а й вимогливо до неї ставитися, створювати власні медіатексти (періодичні видання, програми радіо, блоги та сайти мережі Інтернет), де розміщують методичні, дидактичні, практичні навчально-пізнавальні повідомлення.

Для медіатехнологій характерні проблемність, довільність, активність учасників освітнього процесу в пошуку інформації, відповідальність, самоконтроль та самостійність (Каменська, 2019; Каменська & Бокшиц 2022).

Майбутній фахівець професійної освіти повинен уміти: відшуковувати, аналізувати та синтезувати навчально-пізнавальну інформацію в електронному вигляді; самостійно створювати медіатексти; добирати та аналізувати фахові періодичні джерела; програми радіо, телебачення, сайти та блоги в мережі Інтернет; розробляти уроки з використанням різних видів медіаосвітніх технологій; користуватися пошуковими системами; методично-правильно застосовувати

медіаосвітні технології в освітньому процесі, для удосконалення свого кваліфікаційного рівня, з метою самовдосконалення й саморозвитку.

Також в освітньому процесі доречно створювати обставини, які спонукатимуть здобувачів вищої освіти до активного використання інноваційних форм освітньої діяльності, формуючи у них потребу застосовувати медіаосвітні технології у майбутній професійній діяльності, стимулюючи активну пізнавальну діяльність учнів ЗПТО. Із метою стимулювання студентів до комунікативних умінь передбачено системне застосування медіаосвітніх технологій в освітній процес педагогічних ЗВО.

Визначальним чинником формування комунікативних умінь є створення медіаосвітнього середовища.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Хоча традиційна педагогіка не визначає статусу комунікативних умінь, в умовах компетентнісного підходу до професійної підготовки у ЗВО, категорії уміння та комунікативні вміння завжди були й залишаються актуальними в сучасній компетентнісній педагогічній парадигмі.

Реалізація перерахованих вище педагогічних умов потребує застосування моделі методичного забезпечення системи розвитку комунікативних умінь майбутніх фахівців професійної освіти й методики використання медіаосвітніх технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців професійної освіти та усвідомлення суб'єктами освітнього процесу величезного впливу інформаційного суспільства на систему освіти, освітній процес та сучасну молодь.

Крім того, доцільність використання медіаосвітніх технологій, позначається у контексті актуального завдання професійної підготовки майбутніх фахівців професійної освіти до професійної діяльності та підготувати таких спеціалістів, які у будь-який період свого життя змогли б ефективно працювати на благо освітньої галузі.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Бешок Т.В. Педагогічні умови застосування медіаосвітніх технологій у професійній підготовці майбутніх учителів: дис. ... канд. педаг. наук: 13.00.04 / Інститут професійно-технічної освіти. Київ, 2014. 277 с.
2. Бокшиц, О., Каменська, І., & Мірошніченко, Д. (2022). Історія розвитку та сучасний стан формування фахової мотивації у майбутніх педагогів професійного навчання. *«Society. Document. Communication»*. «Соціум. Документ. Комунікація», (15), 12-32. URL: <https://sdc-journal.com/index.php/journal/article/view/451>
3. Вартова Е.Л. Информационное общество в стратегии Европейского Союза. *Законодательство и практика средств массовой информации*. 1998. URL: <http://istina.msu.ru/publications/article/1087434/>
4. Гофрон А. Культурно-епістемологічні положення освітніх концепцій у вибраних країнах Європи: монографія. Київ: Вища школа, 2003. 151 с.
5. Дарійчук Л.П. Педагогічні умови формування комунікативних умінь у студентів негуманітарних спеціальностей засобами англійської мови автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Київ, 1999. 22 с.
6. Дидактика современной школы: пособ. для учителя / под ред. В.А. Онищука. Київ: Радянська школа, 1987. 351 с.
7. Каменська І.С. Компетентнісний підхід до підготовки магістрів професійної освіти. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. Кременчук: КрНУ, 2019. Вип. 6(119), С. 11-16. DOI:10.30929/1995-0519.2019.6.11-16
8. Каменська, І., & Бокшиц, О. (2022). Соціальні мережі як інструмент неформальної освіти при підготовці педагога професійного навчання. *«Society. Document. Communication»*. «Соціум. Документ. Комунікація», (15), 296-314. URL: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2022-15-296-314>

9. Кручек В.А. Формування комунікативних умінь студентів вищих аграрних закладів освіти в процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Київ, 2004. 220 с.

10. Савенкова Л.О. Професійне спілкування менеджера: структура, функції, генезис. *Наукові праці*. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2005. Вип. 29. Педагогічні науки. Т. 42. 184 с.

11. Стандарт вищої освіти України другий (магістерський) рівень, галузь знань 01 – «Освіта / Педагогіка», спеціальність 015 – «Професійна освіта (за спеціалізаціями)». [Чинний від 18.11.2020 р. № 1435]. Вид. офіц. Київ, 2020. 16 с.

12. Стандарт вищої освіти України перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 01 – «Освіта / Педагогіка», спеціальність 015 – «Професійна освіта (за спеціалізаціями)». [Чинний від 21.11.2019 р. № 1460]. Вид. офіц. Київ, 2019. 19 с.

13. Сухомлинський В.А. Сто советов учителю. Київ: Радянська школа, 1984. 254 с.

REFERENCES

1. Beshok, T.V. (2014). *Pedahohichni umovy zastosuvannya mediaosvitnikh tekhnolohii u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv*. [Pedagogical conditions for the use of media educational technologies in the professional training of future teachers]. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

2. Bokshyts, O., Kamenska, I., & Miroshnichenko, D. (2022). *Istoriia rozvytku ta suchasnyi stan formuvannia fakhovoi motyvatsii u maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannya* [The history of development and the current state of the formation of professional motivation among future teachers of vocational education]. *Sotsium. Dokument. Komunikatsiia – Society. Document. Communication*, 15, 12-32. Retrieved from <https://sdc-journal.com/index.php/journal/article/view/451> [in Ukrainian].

3. Vartova, E.L. (1998). *Informatsiinnoie obshchestvo v stratehii Evropeiskoho Soiuzu* [Information society in the strategy of the European Union]. *Zakonodatelstvo i praktika sredstv massovoi*

informatsii – Legislation and practice of mass media. Retrieved from <http://istina.msu.ru/publications/article/1087434/> [in Russian].

4. Hofron, A. (2003). *Kulturno-epistemolohichni polozhennia osvitnikh kontseptsii u vybranykh krainakh Yevropy [Cultural and epistemological positions of educational concepts in selected European countries]*. Kyiv: Vyshcha shkola [in Ukrainian]

5. Dariichuk, L.P. (1999). *Pedahohichni umovy formuvannia komunikatyvnykh umin u studentiv nehumanitarnykh spetsialnosti zasobamy anhliiskoi movy [Pedagogical conditions for the formation of communicative skills in students of non-humanities majors through the means of the English language autoref. thesis]. Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

6. Onyshchuko, V.A. (1987). *Dydaktyka sovremennoi shkoly [Didactics of the modern school]*. Kyiv: «Radianska shkola» [in Russian]

7. Kamenska, I.S. (2019). *Kompetentnisnyi pidkhid do pidhotovky mahistriv profesiinnoi osvity [Competently approach to preparing masters from professional education]. Visnyk Kremenchutskoho natsionalnoho universytetu imeni Mykhayla Ostrohradskoho. Kremenchuk – Transactions of Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi national university*, 6 (119), 11-16 [in Ukrainian].

8. Kamenska, I., & Bokshyts, O. (2022). *Sotsialni merezhi yak instrument neformalnoi osvity pry pidhotovtsi pedahoha profesiinoho navchannia [Social networks as a tool of non-formal education in the training of teachers of vocational training]. Sotsium. Dokument. Komunikatsiya – Society. Document. Communication*, 15, 296-314. Retrieved from <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2022-15-296-314> [in Ukrainian]

9. Kruchek, V.A. (2004). *Formuvannia komunikatyvnykh umin studentiv vyshchyykh ahrarykh zakladiv osvity v protsesi vyvchennia psykholoho-pedahohichnykh dystsyplin [Formation of communicative skills of students of higher agricultural educational institutions in the process of studying psychological and pedagogical disciplines]. Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

10. Savenkova, L.O. (2005). Profesiine spilkuvannia menedzhera: struktura, funktsii, henezys. [Manager's professional communication: structure, functions, genesis]. *Naukovi pratsi – Scientific works*. 29 (42), 184 [in Ukrainian].

11. Standart vyshchoi osvity Ukrainy druhyi (mahisterskyi) riven, haluz znan 01 – «Osvita / Pedahohika», spetsialnist 015 – «Profesiyna osvita (za spetsializatsiyamy)». [The standard of higher education of Ukraine is the second (master's) level, a branch of knowledge 01 – «Education / Pedagogy», specialty 015 – «Professional education (by specializations)»] (2020, November 18) Vyd. ofits. Kyiv, 16 p. [in Ukrainian].

12. Standart vyshchoi osvity Ukrainy pershyi (bakalavrskyi) riven, haluz znan 01 – «Osvita / Pedahohika», spetsialnist 015 – «Profesiina osvita (za spetsializatsiiamy)». [The standard of higher education of Ukraine is the first (bachelor's) level, a branch of knowledge 01 – «Education / Pedagogy», specialty 015 – «Professional education (by specializations)»] (2019, November 21) Vyd. ofits. Kyiv, 19 p. [in Ukrainian].

13. Sukhomlynskyi V.A. (1984). *Sto sovetov uchyteliu [One hundred tips for the teacher]*. Kyiv: «Radyanska shkola» [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

Розглянуто актуальну проблему розвитку комунікативних умінь у майбутніх фахівців професійної освіти із використанням медіаосвітніх технологій навчання та урізноманітнення форм організації освітнього процесу засобами традиційних та інноваційних медіаосвітніх технологій.

Обґрунтовано можливості застосування медіаосвітніх технологій та доцільність їх використання при розвитку комунікативних умінь майбутніх фахівців професійної освіти.

Авторами розкрито сутність понять «уміння», «комунікативні уміння», «комунікативна компетентність». Теоретично обґрунтовано можливості медіаосвітніх

технологій та доцільність їх використання у розвитку комунікативних умінь майбутніх фахівців професійної освіти.

Визначено специфіку підготовки майбутніх фахівців зі спеціальності 015 «Професійна освіта (Охорона праці)» відповідно до Стандартів вищої освіти України.

Охарактеризовано особливості використання медіаосвітніх технологій в умовах сьогодення та переваги їх застосування при розвитку комунікативних умінь. Встановлено, що використання медіаосвітніх технологій при фаховій підготовці до майбутньої професійної діяльності – це додаткова можливість для здобувачів вищої освіти до розв’язання складних задач у широких або мультидисциплінарних контекстах у майбутній професійній діяльності.

Встановлено, що популярність медіаосвітніх технологій надає можливість викладачам використовувати їх в освітньому процесі. Авторами обґрунтовано переваги організації освітнього процесу із застосуванням медіаосвітніх технологій у розвитку комунікативних умінь майбутніх фахівців професійної освіти.

Розроблено модель методичного забезпечення системи розвитку комунікативних умінь майбутніх фахівців професійної освіти із застосуванням медіаосвітніх технологій. Виділено ті медіаосвітні технології, які доцільно використовувати в освітньому процесі при підготовці здобувачів вищої освіти до професійної діяльності.

Виокремлено педагогічні умови навчання із застосуванням медіаосвітніх технологій в освітньому процесі для розвитку комунікативних умінь майбутніх фахівців професійної освіти. З’ясовано, що реалізація педагогічних умов потребує застосування моделі методичного забезпечення системи розвитку комунікативних умінь майбутніх фахівців професійної освіти й методики використання медіаосвітніх технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців професійної освіти

Встановлено, що доречно використовувати медіаосвітні технології при підготовці фахівців професійного навчання для здобуття комунікативних компетентностей, нових знань та практичного досвіду, для мотивації та натхнення, для розширення саморозвитку та самореалізації.

Ключові слова: *уміння, комунікативні уміння, комунікативна компетентність, медіаосвітні технології, фахова підготовка, освітній процес.*